

28. DRŽAVNO NATJECANJE IZ GEOGRAFIJE 2021. GODINE

2. RAZRED

ISTRAŽIVAČKI RAD

Točni odgovori i sustav bodovanja

1. zadatak: 6 bodova

2 boda	<p>Za svaku sastavnicu istraživačkog rada koja uključuje jedan od sljedećih opisa:</p> <p>ISTRAŽIVAČKO PITANJE:</p> <p>Razlikuju li se prostorne sastavnice Splitsko-dalmatinske županije prema dinamici ukupnog kretanja broja stanovnika od 1857. do 2011. godine? Imaju li sve tri prostorne sastavnice Splitsko-dalmatinske županije ujednačeno ukupno kretanje broja stanovnika od 1857. do 2011. godine? Imaju li sve tri prostorne sastavnice Splitsko-dalmatinske županije sličnu dinamiku razvoja ukupnog broja stanovnika od 1857. do 2011. godine?</p> <p>H1: Prostorne sastavnice Splitsko-dalmatinske županije od 1857. do 2011. godine bilježe vrlo različitu dinamiku (trend) kretanja ukupnog broja stanovnika. Od 1857. do 2011. godine obalni pojas Splitsko-dalmatinske županije zabilježio je znatno intenzivniji porast ukupnog broja stanovnika od zaleđa i otoka.</p> <p>H2: Pod utjecajem procesa litoralizacije većina stanovništva Splitsko-dalmatinske županije koncentrirana je u obalnom pojasu. Proces litoralizacije uzrokovao je povećanje udjela stanovništva u obalnom pojasu. Proces litoralizacije uzrokovao je smanjenje udjela stanovništva u zaleđu Splitsko-dalmatinske županije.</p>
1 bod	<p>Za svaku sastavnicu istraživačkog rada ukoliko nedostaje neki dio sadržaja:</p> <p>ISTRAŽIVAČKO PITANJE: vremensko razdoblje, prostorni obuhvat</p> <p>H1: vremensko razdoblje, prostorni obuhvat</p> <p>H2: prostorni obuhvat</p>
0 bodova	<p>Za svaku sastavnicu istraživačkog rada ukoliko u tekstu ne sadrži izraz:</p> <p>ISTRAŽIVAČKO PITANJE: ukupno kretanje broja stanovnika prostornih sastavnica Splitsko-dalmatinske županije</p> <p>H1: ukupno kretanje broja stanovnika prostornih sastavnica Splitsko-dalmatinske županije</p> <p>H2: povećanje udjela stanovništva u obalnom pojasu Splitsko-dalmatinske županije / smanjenje udjela stanovništva u zaleđu (zaobalju) ili otocima Splitsko-dalmatinske županije / većina stanovništva koncentrirana je u obalnom pojasu Splitsko-dalmatinske županije</p>

2. zadatak: **1 bod**

a) redom: **164 242; 40 703; 314 760**

1 bod za sva tri točno upisana podatka o broju stanovnika

0,5 boda za dva točno upisana podatka o broju stanovnika

0 bodova za manje od dva neupisana ili netočno upisana podatka o broju stanovnika

3. zadatak: **9,5 bodova**

a) **0,5 boda** za sve točno izračunate i upisane podatke u Tablici 1.

Tablica 1.

Prostorna cjelina	Segment strukturnog kruga (u °)		
	1857. godina	1948. godina	2011. godina
Zaleđe	190	186	82
Obalni pojas	86	125	249
Otoci	84	49	29

b) **1 bod** za cjeloviti tumač izrađen prema uputi

0 bodova ako nedostaje ili nije točno označen bilo koji dio tumača

c) ukupno **6 bodova**

2 boda za svaki točno izrađeni kružni dijagram (vidi dijagram)

0 bodova za svaki dijagram koji nije izrađen prema uputi za izradu

d) ukupno **2 boda**

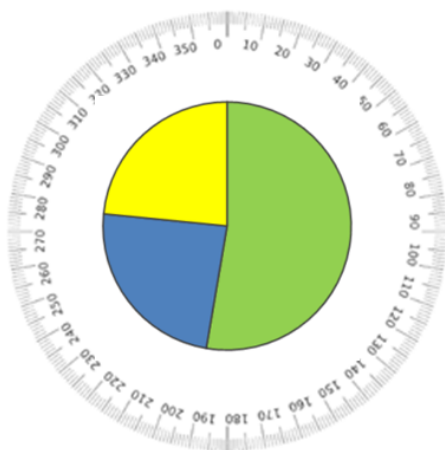
1 bod za sve točno upisane podatke na crte iznad dijagrama (vidi dijagram)

0 bodova ako nedostaje ili nije točan najmanje jedan podatak

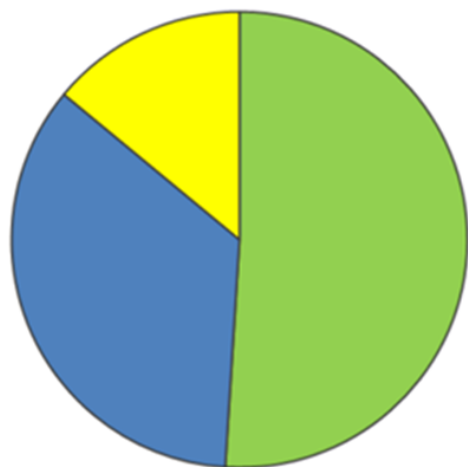
1 bod za cjelovit potpis (vidi dijagram)

0 bodova ako nedostaje bilo koji dio potpisa

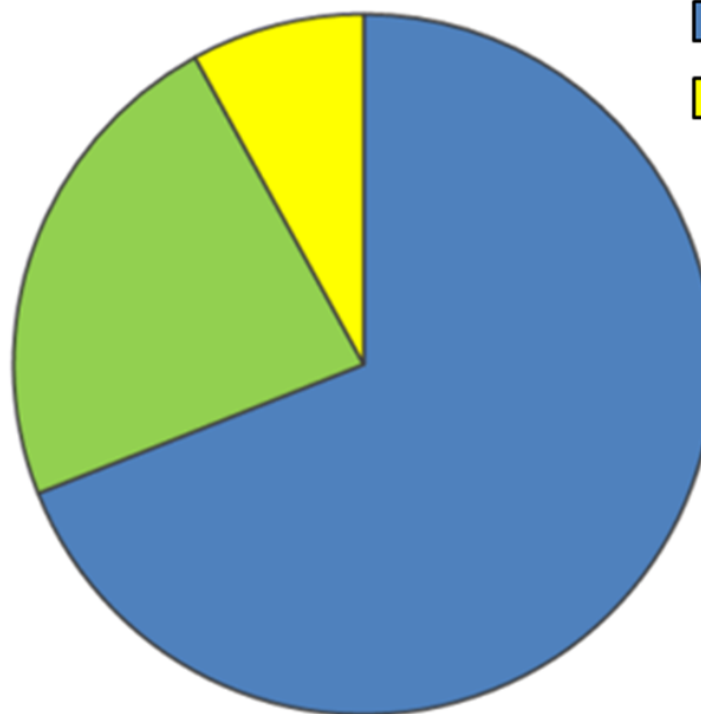
1857.

1948.

2011.

Udio prostornih cjelina u ukupnom broju stanovnika Splitsko-dalmatinske županije 1857., 1948. i 2011. godine

4. zadatak: **1,5 bodova**

0,5 bodova	<p>Za svaki odgovor koji uključuje jedan od sljedećih opisa (dijelova rečenica), boduju se najviše tri opisa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - u promatranim godinama zabilježene su velike promjene u udjelima prostornih sastavnica u ukupnom stanovništvu Splitsko-dalmatinske županije - 1857. godine nešto više od polovice stanovništva (52,7 %) živjelo je u zaleđu, dok su obalni pojas (23,9 %) i otoci (23,4 %) imali podjednaki udio stanovništva - 1948. godine u zaleđu i dalje živi nešto više od polovice ukupnog stanovništva (51,7 %), na drugom mjestu nalazi se obalni pojas koji je značajno povećao svoj udio na 34,6 %, dok se udio stanovništva na otocima smanjio na 13,7 % - između 1948. i 2011. godine obalni pojas nastavio je povećavati svoj udio u ukupnom stanovništvu, dok zaleđe i otoci smanjuju svoje udjele - 2011. godine najveći udio stanovnika živio je u obalnom pojasu (69,2 %), čime je zabilježen porast za 45,3 % u odnosu na 1857. godinu - 2011. godine u odnosu na 1857. udio stanovništva u zaleđu smanjio se za 30 %, dok su otoci svoj udio smanjili za 15,4 %
-------------------	--

5. zadatak: **4 boda**

1 bod	<p>Za svaki odgovor koji uključuje jedan, od sljedećih opisa (dijelova rečenica), boduju se najviše četiri opisa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - U svim međupopisnim razdobljima između 1857. i 2011. godine obalni pojas Splitsko-dalmatinske županije zabilježio je porast broja stanovnika. - Najbrži porast broja stanovnika obalnog pojasa zabilježen je nakon 1961. godine; najveći apsolutni porast broja stanovnika zabilježen je u međupopisnom razdoblju od 1971. do 1981. godine; najveća prosječna godišnja stopa porasta broja stanovnika zabilježena je u razdoblju od 1961. do 1971. godine kada iznosi 34,5 ‰ (ili prosječna godišnja stopa promjene broja stanovnika u razdoblju između 1961. do 1981. godine iznosi 30,3 ‰; ili prosječna godišnja stopa promjene broja stanovnika u razdoblju između 1961. do 1991. godine iznosi 24,9 ‰). - Indeks promjene broja stanovnika obalnog pojasa Splitsko-dalmatinske županije od 1857. do 2011. godine iznosi 803,2. - Za razliku od obalnog pojasa koji bilježi konstantan porast broja stanovnika od 1857. do 2011. godine, zaleđe i otoci imaju znatno drugačiju dinamiku demografskog razvoja. - Zaleđe Splitsko-dalmatinske županije zabilježilo je od 1857. do 2011. godine porast broja stanovnika što pokazuje indeks promjene od 119,3, no navedeni porast rezultat je pozitivnih demografskih kretanja do 1971. godine, nakon čega slijedi značajan pad broja stanovnika. - Uz izmjenu razdoblja gotovo neznatnog porasta i pada broja stanovnika, na otocima je broj stanovnika 2011. godine ostao vrlo sličan onome iz 1857. godine, a indeks promjene iznosi 95,6 prema čemu su otoci jedina prostorna sastavnica koja je u promatranom razdoblju zabilježila pad broja stanovnika. - Krivulja koja prikazuje kretanje broja stanovnika Splitsko-dalmatinske
--------------	--

	županije vrlo je slična onoj koja prikazuje kretanje broja stanovnika u njezinom obalnom pojasu, dok otoci i zaleđe imaju značajno drugačije trendove ukupnog kretanja broja stanovnika.
--	--

6. zadatak: **4 boda**

1 bod	<p>Za svaki odgovor koji uključuje jedan od sljedećih opisa (dijelova rečenica), boduju se najviše tri opisa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - od 1960-ih do 1980-ih godina stopa prirodne promjene obalnog pojasa iznosila je oko 10 ‰ čime je prirodno kretanje imalo značajnu ulogu u porastu ukupnog broja stanovnika, dok nakon 1980-ih godina dolazni do značajnog smanjenja stopa prirodne promjene na oko 2 ‰ nakon 2000. godine, čime prirodna promjena značajno gubi utjecaj na ukupno kretanje stanovništva - podatci o migracijskom saldu ukazuju na vrlo intenzivna migracijska kretanja unutar Splitsko-dalmatinske županije, prema kojima obalni pojas u gotovo svim međupopisnim razdobljima bilježi pozitivne stope migracijskog salda (izuzev razdoblja od 1991. do 2001. godine), dok zaleđe nakon 1961. godine značajno gubi stanovništvo prostornim kretanjem, kao i otoci koji su za razliku od zaleđa ipak u dva međupopisna razdoblja zabilježili pozitivne stope migracijskog salda - usporedbom stopa migracijskog salda (22,2 ‰) i prirodne promjene (oko 10 ‰) možemo zaključiti da je u međupopisnom razdoblju od 1961. do 1971. godine značajniji utjecaj na ukupno kretanje stanovništva obalnog pojasa imalo prostorno kretanje stanovništva. <p>Za navedena minimalno dva razloga migracijski kretanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - napuštanje poljoprivrede u zaleđu (deagrarizacija) - razvoj industrije i turizma koji se koncentriraju uz obalu.
--------------	---

7. zadatak: **3 boda**

1 bod	<p>Za odgovor na svaku sastavnicu istraživačkog rada koja uključuje jedan od sljedećih opisa:</p> <p>ISTRAŽIVAČKO PITANJE: U razdoblju od 1857. do 2011. godine prostorne sastavnice Splitsko-dalmatinske županije znatno se razlikuju prema dinamici ukupnog kretanja broja stanovništva.</p> <p>H1: U razdoblju od 1857. do 2011. godine obalni pojas Splitsko-dalmatinske županije zabilježio je konstantni i znatno intenzivniji porast ukupnog broja stanovnika od zaleđa i otoka, koji su u znatnom dijelu promatranog razdoblja bilježili i negativne stope ukupnog kretanja broja stanovnika.</p> <p>H2: Nejednaka dinamika ukupnog kretanja broja stanovnika dovela je do preraspmještaja stanovništva unutar Splitsko-dalmatinske županije. Pod utjecajem procesa litoralizacije težište naseljenosti prebačeno je iz zaleđa na obalni pojas, u kojem trenutno živi gotovo 70 ‰ stanovništva.</p>
--------------	--

8. zadatak: ukupno **1 bod**

1 bod za točan i cjelovit navod reference izvora

0 bodova za netočan ili nepotpun navod reference izvora

Popis izvora i literature:

Državni zavod za statistiku, 2013: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine: stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima, www.dzs.hr (2.4.2021.).

Državni zavod za statistiku, 2021: Naselja i stanovništvo Republike Hrvatske 1857.-2001., www.dzs.hr (2.4.2021.).

Mišetić, R., 2010: Srednja Dalmacija: prostor diferencijalnoga demografskog razvitka (1961.-2001.), Migracijske i etničke teme 26 (3), 297-319.